

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра державно-правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДІЇ ТА ТЛУМАЧЕННЯ ПРАВА»

підготовки фахівців освітнього ступеня «доктор філософії»
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»

Обговорено та схвалено на засіданні
Навчально-методичної ради ОДУВС
протокол від 29 липня 2020 №1

2020 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів 3	Галузь знань 08 Право	Нормативна	
	Спеціальність 081 Право		
Модулів 1	Освітній ступінь: <u>доктор філософії</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів 1		1,2-й	
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		2-й	3-й
		Лекції	
			4 год.
		Семінарські	
			4 год.
		Самостійна робота	
			82 год.
	Вид контролю: залік		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Актуальні проблеми дії та тлумачення права» – поглибити й систематизувати знання аспірантів (ад'юнктів) щодо розуміння суті і характеру перебігу процесів, що відбуваються у правовій системі держави, та механізм їх дії та відтворення у нормативно-правових актах, які вони здобули під час отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» і «магістр».

Основні завдання вивчення дисципліни «Актуальні проблеми дії та тлумачення права»:

- допомогти здобувачам наукового ступеня доктора філософії у вирішенні проблемних питань стосовно експертного оцінювання змісту й ефективності дії права, реалізації та застосування норм права;
- навчити використовувати отримані наукові знання у юридичній практиці;
- сформувати у здобувачів фундаментальне теоретичне підґрунтя правового світогляду та правового мислення;

- навчити правильно давати правову оцінку соціально значущим фактам, політичним подіям та процесам, грамотно формулювати власні переконання щодо проявів правового нігілізму;
- використовувати свій світоглядний потенціал для прийняття юридично значущих рішень.

Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни (з ОНП).

Загальні компетентності: ЗК 02. Здатність приймати обґрунтовані самостійні рішення, планувати, організовувати і здійснювати комплексні дослідження на сучасному рівні з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань в області права.

ЗК 05. Здатність вільно сприймати, обробляти та презентувати інформацію державною та іноземною мовами на загальні та фахові теми.

Спеціальні компетентності: СК 03. Здатність ідентифікувати, збирати, опрацьовувати, аналізувати та критично оцінювати результати правотворчої діяльності, виробляти пропозиції щодо її удосконалення.

СК 07. Здатність здійснювати аналіз законодавчих актів та їх експертизу, на підставі чого розробляти пропозиції щодо внесення змін та доповнень до чинного законодавства України, прийняття нових законодавчих актів.

СК 12. Здатність до аналітичної, системно-порівняльної оцінки чинного стану та напрямів розвитку теорії кримінального права, понятійного (категоріального) апарату, змісту та сутності превалюючих методів наукового дослідження проблем кримінального законодавства

Результати навчання: РН 9. Аналізувати та тлумачити чинне законодавство, правотворчу і правозастосовчу діяльність, розробляти пропозиції щодо їх удосконалення та впровадження у практичну діяльність.

РН 11. Вміти самостійно збирати та критично опрацьовувати правові джерела, проводити їх текстологічне вивчення, тлумачення, надавати їм критичну характеристику

РН 15. Вміти аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1.

ДІЯ ПРАВА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА

Дія права як категорія сучасної юридичної науки. Дія права як проблема функціонування правової системи суспільства. Статичний та динамічний аспекти дії права. Теорія та практика дії права. Дія права як буття юридичних регуляторів. Дія права як процес. Дія права як система. Проблеми дії права. Пряма дія Конституції України.

Правова свідомість як фактор дії права.

Правова поведінка як мета дії права. Види правової поведінки. правомірна поведінка. Протиправна поведінка.

Дія права та його реалізація. Реалізація права як мета дії права.

Поняття реалізації права. Форми реалізації норм права: поняття та сутність. Підстави для розмежування форм реалізації права. Реалізація права: втілення права в життя, реальне втілення змісту юридичних норм у фактичній поведінці суб'єктів. Ознаки реалізації права. Фактори реалізації права. Механізм реалізації права.

Критерії класифікації та види форм реалізації норм права. Форми реалізації права залежно від суб'єктного складу: індивідуальна та колективна.

Форми реалізації права залежно від участі в правовідносинах: поза правовідносинами у правовідносинах.

Форми реалізації права залежно від ступеня активності суб'єктів: активні позитивні дії та пасивна форма (бездіяльність суб'єкта).

Дотримання норм права. Виконання норм права. Використання норм права. Безпосередня реалізація права. Поняття правозастосування.

ТЕМА 2.

ПРАВОТВОРЧІСТЬ ЯК ФАКТОР ДІЇ ПРАВА

Правотворчість як фактор дії права. Соціальний процес формування права (правоутворення). Поняття і ознаки правоутворення. Стадії процесу правоутворення. Правоутворення і правотворчість.

Правотворчість: поняття, мета та суб'єкти. Ознаки правотворчості. Функції правотворчості. Принципи правотворчості. Види правотворчості. Законодавчий процес і його стадії.

Засоби юридичної техніки: юридичні терміни, юридичні конструкції, системна побудова. Прийоми юридичної техніки.

Юридична техніка: поняття, сутність та загальна характеристика. Основний об'єкт юридичної техніки. Юридична техніка у правотворчості та правозастосуванні.

Предмет, метод та структура юридичної техніки. Прийоми та правила (засоби) юридичної техніки: юридична термінологія, юридичні конструкції, форма нормативного акта.

Мова і стиль закону. Правила юридичної техніки. Ясність і чіткість, простота і доступність мови правових актів. Лаконічність та повнота, конкретність та абстрактність виразу відповідних правових приписів. Директивність і офіційність.

Система юридичної техніки. Види юридичної техніки та їх загальна характеристика. Законодавча техніка, нормотворча техніка, техніка правозастосовних актів: основні положення.

Загальна характеристика прийомів та правил юридичної техніки. Способи (прийоми) викладу норм права: 1) за ступенем абстрактності викладу: абстрактний, казуїстичний; 2) за ступенем повноти викладу: прямий, бланкетний; 3) за формою пропозиції: у вигляді нормативної пропозиції або оповідальної пропозиції.

ТЕМА 3.

ПРАВАЗАСТОСУВАННЯ ЯК ФАКТОР ДІЇ ПРАВА

Поняття, сутність та ознаки правозастосування. Застосування норм права як специфічна форма його реалізації. Підстави застосування норм права: загальна характеристика. Юридичний зміст та фактичний зміст правозастосовної діяльності.

Суб'єкти застосування правових норм: поняття і види. Умови правозастосовної діяльності. Ознаки застосування права: владний характер, індивідуалізований характер, процедурний характер, юридично оформлений характер.

Підстави правозастосування. Функції застосування норм права: загальносоціальні (економічні, політичні, соціальні, духовні та ін.); юридичні (регулятивні, охоронні, захисні та ін.). Правозабезпечувальна функція застосування права. Функція індивідуального правового регулювання.

Правозастосовний процес: поняття, сутність, стадії. Простий та складний порядок застосування норм права: загальна характеристика.

Стадії застосування права. Встановлення фактичної основи справи як стадія правозастосовного процесу: основні положення.

Встановлення юридичної основи справи. Вибір та аналіз правової норми як центральна стадія правозастосовного процесу: загальна характеристика.

Рішення справи і документальне оформлення ухваленого рішення. Прийняття уповноваженим суб'єктом рішення по справі як завершальна стадія правозастосовного процесу: основні положення.

Вимоги правильного застосування права: вимога законності, вимога обґрунтованості, вимога доцільності, вимога справедливості. Правильне застосування права сприяє ефективному захисту прав і свобод людини, зміцненню законності, стабілізації правопорядку.

Правозастосовні помилки: поняття, ознаки, види. Правопорушення та правова помилка: направленість свідомості, мотив та форма вини.

Акти застосування норм права: поняття та ознаки. Класифікація актів застосування норм права: критерії, види та їх характеристика. Види актів

правозастосування за суб'єктами прийняття; за юридичною природою; за характером правового впливу; за характером юридичних наслідків; за галузевою ознакою; за змістом суспільних відносин і норм права; за змістом і значенням у механізмі реалізації права; за формою зовнішнього вираження.

Види актів застосування права: письмові, усні та конклюдентні (мовчазні) акти. Акти державних і недержавних суб'єктів. Регулятивні та охоронні акти застосування права. Правовстановлюючі, правоконстатуючі, правозмінюючі, правоприпиняючі, правоскасовуючі акти застосування права. Реквізити правозастосовного акту. Структура правозастосовних актів: елементи та їх характеристика.

Співвідношення акту застосування норм права з нормативно-правовим актом та актом тлумачення (інтерпретаційні акти) норм права.

ТЕМА 4.

ДІЯ ПРАВА ТА ДІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Дія права як його функціонування. Аспекти дії права. Темпоральна дія права. Просторова дія права. Суб'єктна дія права. Предметна дія права. Дія права та дія правової норми.

Дія нормативно-правових актів в часі: поняття та загальна характеристика. Показники, що характеризують дію нормативно-правових актів в часі (набуття чинності; втрата чинності; напрям дії норми права в часі).

Способи набуття чинності законами: види та їх основні положення.

Дія нормативно-правових актів в просторі: поняття та загальна характеристика. Територіальний та екстериторіальний принципи дії нормативно-правових актів в просторі: основні положення.

Дія нормативно-правових актів за колом осіб: загальні засади. Особливості дії нормативно-правових актів щодо іноземців, які перебувають на території держави; обмеження щодо дії нормативно-правових актів на окремі категорії осіб; правила визначення осіб, на яких поширює свою дію нормативно-правових акти.

ТЕМА 5.

ПРОГАЛИНИ ТА КОЛІЗІЇ У ЗАКОНОДАВСТВІ

Прогалини в позитивному праві і способи їх усунення та подолання. Прогалини, пов'язані з неповнотою правових норм. Прогалини, пов'язані з суперечністю правових норм. Прогалини, пов'язані з повною відсутністю норми. Причини прогалин в законодавстві: види та їх характеристика.

Прогалини в законодавстві: поняття та сутність. Законодавчі прогалини. Класифікація прогалин у законодавстві: критерії та види. Технічні прогалини. Дійсні та уявні прогалини в позитивному праві. Первинні і подальші прогалини в позитивному праві.

Засоби заповнення та усунення прогалин в законодавстві. Подолання прогалин в праві. Правотворча діяльність як єдиний засіб усунення прогалин

в законодавстві. Оперативні засоби заповнення прогалин в законодавстві: види та їх загальна характеристика.

Способи подолання прогалин у праві. Аналогія закону як оперативний засіб заповнення прогалин в законодавстві. Міжгалузева аналогія (субсидіарне застосування права): поняття та юридичний зміст. Аналогія права: поняття та сутність.

Об'єктивні причини правових колізій. Суб'єктивні причини правових колізій. Поняття колізії норм права. Види колізій норм права: темпоральні колізії; просторові; ієрархічні (субординаційні) колізії; смислові (змістовні) колізії; складні колізії. Подолання темпоральної колізії. Подолання ієрархічної колізії. Подолання змістовної колізії. Подолання складної колізії.

Колізії норм права: поняття, ознаки. Вузький та широкий підходи до розуміння юридичних колізій. Причини виникнення юридичних колізій: об'єктивні та суб'єктивні.

Класифікація колізій норм права: критерії та види. Ієрархічні (субординаційні), змістовні, темпоральні (тимчасові), змішані колізії норм права: загальна характеристика.

Співвідношення понять «колізія правових норм» та «конкуренція правових норм». Колізія норм національного законодавства та міжнародного законодавства.

Механізм подолання колізій норм права: поняття, функції, елементи. Способи вирішення юридичних колізій норм права: попередження, усунення та подолання. Принципи подолання колізій норм права: поняття, види та їх зміст.

ТЕМА 6.

ТЛУМАЧЕННЯ ПРАВА У МЕХАНІЗМІ ДІЇ ПРАВА

Тлумачення норм права: поняття, сутність, елементи та мета. Ознаки тлумачення норм права та їх зміст. Необхідність тлумачення права. Тлумачення як інтелектуальний процес розуміння і пізнання правової норми. Тлумачення як діяльність певних суб'єктів (офіційне і неофіційне тлумачення). З'ясування права і роз'яснення змісту правових норм.

Юридична герменевтика. Основні ідеї та поняття герменевтики. Герменевтика як методологія та практика тлумачення права. Герменевтика як метод дослідження права. Розуміння сутності правової герменевтики. Герменевтика у сучасних дослідженнях.

Класифікація тлумачення норм права: критерії та види.

Функції тлумачення норм права: поняття, види. Пізнавальна, конкретизуюча, регламентуюча, правозабезпечувальна, сигналізаційна функції тлумачення норм права: основні положення.

Нормативне та казуальне тлумачення норм права.

Суб'єкти тлумачення норм права: державні органи, недержавні організації і громадяни. Офіційне і неофіційне тлумачення норм права.

Офіційне тлумачення норм права: поняття, ознаки. Критерії класифікація та види офіційного тлумачення норм права. Автентичне

(авторське) тлумачення норм права, делеговане (легальне) тлумачення норм права, правозастосовне тлумачення норм права, нормативне (абстрактне) тлумачення норм права, казуальне тлумачення норм права як різновиди офіційного тлумачення: загальна характеристика.

Неофіційне тлумачення норм права: поняття, сутність. Побутове (повсякденне) тлумачення, професійне (компетентне) тлумачення, доктринальне (наукове) тлумачення як різновиди неофіційного тлумачення норм права: загальна характеристика.

Способи тлумачення норм права: поняття, види. Граматичний (мовний, філологічний, текстовий), логічний, системний, історичний (історико-політичний), телеологічний (цільовий) способи тлумачення норм права: загальна характеристика. Діяльність Конституційного Суду України з тлумачення Конституції та законів України. Межі тлумачення Конституційним Судом України Конституції та законів України.

Види юридичного тлумачення за об'ємом. Буквальне тлумачення норм права. Поширювальне тлумачення норм права. Обмежувальне тлумачення норм права.

Акти офіційного тлумачення (інтерпретаційні акти). Правова природа актів офіційного тлумачення (інтерпретаційних актів). Акти офіційного тлумачення (інтерпретаційні акти). Ознаки актів офіційного тлумачення. Види актів офіційного тлумачення права. Акти нормативного і казуального тлумачення. Акти автентичного тлумачення і акти делегованого (легального) тлумачення. Акти правотворчості та інтерпретаційні акти правозастосування.

ТЕМА 7. ДІЯ ПРАВА ТА ЮРИДИЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.

Правове регулювання і правовий вплив. Предмет правового регулювання. Межі правового регулювання.

Типи правового регулювання. Зміст загально-дозвільного типу правового регулювання. Зміст спеціально-дозвільного типу правового регулювання. Метод правового регулювання. Способи (прийоми) правового регулювання: дозволи; зобов'язання; заборони; заохочення; рекомендації. Форми правового регулювання.

Механізм правового регулювання: поняття, мета, елементи.

Стадії механізму правового регулювання. Ефективність механізму правового регулювання.

Правові акти: поняття, види та співвідношення. Правові стимули та обмеження у механізмі правового регулювання. Правові заохочення, правові пільги, правовий імунітет, правовий індемнітет, правові обмеження.

Правова політика: поняття, форми, принципи.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усь ого	у тому числі				с.р.
л		с	п	інд		
Дія права та реалізація права	12	2				10
Правотворчість як фактор дії права	10					10
Правозастосування як фактор дії права	20					20
Дія права та дія нормативно-правових актів	10					10
Прогалини та колізії у законодавстві	10					10
Тлумачення права у механізмі дії права	16	2	2			12
Дія права та юридичний механізм правового регулювання	12		2			10
Усього годин	90	4	4			82

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дія права та реалізація права	
2.	Правотворчість як фактор дії права	
3.	Правозастосування як фактор дії права	
4.	Дія права та дія нормативно-правових актів	
5.	Прогалини та колізії у законодавстві	
6.	Тлумачення права у механізмі дії права	2
7.	Дія права та юридичний механізм правового регулювання	2
8.	РАЗОМ.	4

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

7. САМОСТІЙНА РОБОТА (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дія права та реалізація права	10
2.	Правотворчість як фактор дії права	10

3.	Правозастосування як фактор дії права	20
4.	Дія права та дія нормативно-правових актів	10
5.	Прогалини та колізії у законодавстві	10
6.	Тлумачення права у механізмі дії права	12
7.	Дія права та юридичний механізм правового регулювання	10
8.	РАЗОМ.	82

Самостійна робота може здійснюватися у таких формах як підготовка до практичних занять, самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань, розв'язання завдань, робота з інформаційними ресурсами, підготовка до розгляду модельних справ з питань прав людини, підготовка до обговорення тематичних творів мистецтва, підготовка до заліку згідно переліку питань.

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

З метою поглиблення знань із дисципліни, прищеплення навичок самостійної роботи з літературою пропонується опрацювання додаткових тем виконання індивідуальних творчих завдань у вигляді підготовки наукових доповідей за визначеною тематикою. Доповіді виконуються на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури і законодавства, перелік яких не обмежує ініціативи здобувача і його можливостей у використанні більш широкого кола наукових досліджень. До літератури відносяться: першоджерела; підручники і навчальні посібники; наукові дослідження (монографії, наукові статті та ін.) З проблем, досліджених у наукових доповідях, здобувачі можуть підготувати для обговорення наукові тези та доповіді, з подальшим виданням.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вибір методів навчання зумовлений характером пізнавальної діяльності студентів та особливостями навчального процесу у вищій школі. Зокрема, для досягнення мети навчальної дисципліни, формування комплексу відповідних знань та вмінь застосовуються пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький методи; індуктивний та дедуктивний методи; методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;

В залежності від джерел знань застосовуються методи: словесні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація презентація), практичні методи (індивідуальні завдання).

В залежності від типу пізнавальної діяльності застосовуються методи навчання інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний), пошуковий (дослідний).

Також активно використовуються методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (ділові та рольові ігри, дискусії і диспути, студентські наукові конференції, створення ситуації пізнавальної новизни та

зацікавленості (метод аналогій, зіставлення наукових і життєвих (побутових) пояснень явища тощо).

10. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи в залежності від обраної форми завдання. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти по засвоєнню навчальної дисципліни здійснюється посеместрово, тобто підсумкова кількість балів, яку необхідно набрати для того, щоб отримати позитивну оцінку накопичується здобувачем вищої освіти протягом всього семестру (модулю) і складає від 60 до 100 балів. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньоарифметична результатів засвоєння окремих залікових тем, або за результатами заліку. Для переводу підсумкової оцінки у 100 бальну шкалу оцінювання знань середньоарифметична підсумкова оцінка множиться на коефіцієнт 20. Результати підсумкового контролю, перераховані в бали, заносяться науково педагогічним працівником в заліково-екзаменаційну відомість та індивідуальний навчальний план слухача за шкалою оцінювання ECTS та національною шкалою.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

За внутрішньою шкалою навчального закладу в балах	За шкалою ECTS /За національною шкалою	
	Вноситься до відомості	
	екзамен	залік
90 – 100	A/Відмінно	A,B,C, D, E /Зараховано
82-89	B/Добре	
74-81	C/Добре	
64-73	D/Задовільно	
60-63	E/Задовільно	
35-59	FX/Незадовільно	Не зараховано
	з можливістю повторного складання	
0-34	F/Незадовільно	Не зараховано
	з обов'язковим повторним курсом	

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ НА ЕКЗАМЕНІ ТА ЗАЛІКУ

Для тих, хто складає залік та екзамен, критерії оцінювання знань наступні.

Оцінка А/ «відмінно» – виставляється, якщо студент має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній області; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо.

Оцінка В, С / «добре» – виставляється, якщо студент виявив достатньо повні знання курсу; дає правильні, хоча і не завжди повні визначення явищ дійсності; оволодів навичками співвідносити теоретичні знання з конкретними ситуаціями; висловлює своє ставлення до варіантних теорій щодо сутності явищ; засвоїв основи аналітичного методу; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.

Оцінка D, E / «задовільно» – студент взагалі засвоїв програмний матеріал курсу в передбаченому обсязі з деякими неточностями у визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє ставлення до проблемних питань, хоча і не завжди адекватно; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними ситуаціями; виклад матеріалу непослідовний, неточний, з наявними помилками.

Оцінка FХ, F/ «незадовільно» – студент виявив слабкі (відсутність) знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; відсутні навички адекватної оцінки норм і теорій; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, з грубими помилками.

Оцінка А, В, С, D, E / «зараховано» виставляється, якщо студент виявив достатньо повні знання курсу; вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями, засвідчив уміння критично оцінювати варіативні підходи щодо сутності поставлених питань, дає правильні, хоча і не завжди повні відповіді на поставлені запитання; висловлює своє ставлення до варіантних теорій щодо сутності явищ; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень; матеріал викладає не завжди логічно, послідовно і переконливо.

Оцінка FХ, F/ «не зараховано» виставляється, якщо студент виявив слабкі (відсутність) знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; відсутні навички адекватної оцінки норм і теорій; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, неточний, стислий; повна відсутність переконливості в викладенні матеріалу.

12. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Дія права як категорія сучасної юридичної науки.
2. Статичний та динамічний аспекти дії права. Теорія та практика дії права.
3. Дія права як буття юридичних регуляторів. Дія права як процес. Дія права як система.
4. Проблеми дії права. Пряма дія Конституції України.
5. Правова поведінка як мета дії права. Види правової поведінки.
6. Дія права та його реалізація. Реалізація права як мета дії права.
7. Реалізації права: поняття, ознаки, форми, сутність.
8. Критерії класифікації та види форм реалізації норм права.
9. Правотворчість як фактор дії права. Соціальний процес формування права (правоутворення).
10. Правоутворення: поняття, ознаки, стадії.
11. Правотворчість: поняття, мета, ознаки, функції, принципи, види.
12. Суб'єкти правотворчості.
13. Законодавчий процес і його стадії.
14. Юридична техніка: поняття, сутність та загальна характеристика.
15. Юридична техніка у правотворчості та правозастосуванні.
16. Предмет, метод та структура юридичної техніки.
17. Прийоми, засоби та правила (засоби) юридичної техніки.
18. Мова і стиль закону.
19. Юридична техніка: поняття, система, види.
20. Законодавча техніка, нормотворча техніка, техніка правозастосовних актів: основні положення.
21. Загальна характеристика прийомів та правил юридичної техніки.
22. Поняття, сутність та ознаки правозастосування.
23. Підстави застосування норм права: загальна характеристика.
24. Суб'єкти застосування правових норм: поняття і види.
25. Підстави правозастосування.
26. Функції застосування норм права.
27. Правозастосовний процес: поняття, сутність, стадії.
28. Стадії застосування права.
29. Вимоги правильного застосування права: вимога законності, вимога обґрунтованості, вимога доцільності, вимога справедливості.
30. Правозастосовні помилки: поняття, ознаки, види.
31. Правопорушення та правова помилка: направленість свідомості, мотив та форма вини.
32. Акти застосування норм права: поняття та ознаки.
33. Класифікація актів застосування норм права: критерії, види та їх характеристика.
34. Співвідношення акту застосування норм права з нормативно-правовим актом та актом тлумачення (інтерпретаційні акти) норм права.

35. Дія нормативно-правових актів в часі: поняття та загальна характеристика.
36. Дія нормативно-правових актів в просторі: поняття та загальна характеристика.
37. Територіальний та екстериторіальний принципи дії нормативно-правових актів в просторі: основні положення.
38. Дія нормативно-правових актів за колом осіб: загальні засади.
39. Прогалини в позитивному праві і способи їх усунення та подолання.
40. Класифікація прогалин у законодавстві: критерії та види.
41. Засоби заповнення та усунення прогалин в законодавстві.
42. Подолання прогалин в праві.
43. Аналогія закону як оперативний засіб заповнення прогалин в законодавстві.
44. Міжгалузєва аналогія (субсидіарне застосування права): поняття та юридичний зміст.
45. Аналогія права: поняття та сутність.
46. Об'єктивні та суб'єктивні причини правових колізій.
47. Колізії норм права: поняття, види, подолання.
48. Причини виникнення юридичних колізій: об'єктивні та суб'єктивні.
49. Співвідношення понять «колізія правових норм» та «конкуренція правових норм».
50. Колізія норм національного законодавства та міжнародного законодавства.
51. Механізм подолання колізій норм права: поняття, функції, елементи.
52. Тлумачення норм права: поняття, сутність, елементи та мета.
53. Ознаки тлумачення норм права та їх зміст.
54. Тлумачення як інтелектуальний процес розуміння і пізнання правової норми.
55. Тлумачення як діяльність певних суб'єктів (офіційне і неофіційне тлумачення).
56. З'ясування права і роз'яснення змісту правових норм.
57. Юридична герменевтика: поняття, основні ідеї, сутність.
58. Герменевтика як методологія та практика тлумачення права.
59. Герменевтика як метод дослідження права. Розуміння сутності правової герменевтики. Герменевтика у сучасних дослідженнях.
60. Класифікація тлумачення норм права: критерії та види.
61. Функції тлумачення норм права: поняття, види.
62. Нормативне та казуальне тлумачення норм права.
63. Суб'єкти тлумачення норм права: державні органи, недержавні організації і громадяни.
64. Офіційне тлумачення норм права: поняття, ознаки.
65. Критерії класифікація та види офіційного тлумачення норм права.
66. Неофіційне тлумачення норм права: поняття, сутність.
67. Класифікація неофіційного тлумачення.
68. Способи тлумачення норм права: поняття, види.

69. Діяльність Конституційного Суду України з тлумачення Конституції та законів України.
70. Межі тлумачення Конституційним Судом України Конституції та законів України.
71. Види юридичного тлумачення за обсягом.
72. Акти офіційного тлумачення (інтерпретаційні акти): поняття, правова природа, ознаки, види.
73. Акти правотворчості та інтерпретаційні акти правозастосування.
74. Правове регулювання і правовий вплив.
75. Предмет та межі правового регулювання.
76. Типи правового регулювання: загально-дозвільний та спеціально-дозвільний.
77. Метод правового регулювання.
78. Способи (прийоми) правового регулювання.
79. Механізм правового регулювання: поняття, мета, елементи.
80. Стадії механізму правового регулювання.
81. Ефективність механізму правового регулювання.
82. Правові акти: поняття, види та співвідношення.
83. Правові стимули та обмеження у механізмі правового регулювання.
84. Правові заохочення, правові пільги, правовий імунітет, правовий індемнітет, правові обмеження.
85. Правова політика: поняття, форми, принципи.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

БАЗОВА

Нормативні джерела

1. Загальна Декларація прав людини : Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон Української РСР від 7 грудня 1984 р. (зі змінами і доповненнями). URL: <http://portal.rada.gov.ua>
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 4.11.1950 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
4. Конституція України: Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.* URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. (зі змінами і доповненнями) URL: <http://portal.rada.gov.ua>
6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006р. № 3477-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. URL: <http://portal.rada.gov.ua>

ОСНОВНА

1. Актуальные грани общетеоретической юриспруденции : монография / Ю. Н. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.; под ред. Ю. Н. Оборотова. О. : Феникс, 2012. 492 с.
2. Алексеев С. С. Право: азбука – теория – философия: опыт комплексного исследования. М. : Статут, 1999. 712 с.
3. Бержель Ж.-Л. Общая теория права / пер. с франц. Г.В. Чуршукова. Под общ. ред. В.И. Даниленко. М. : Nota bene, 2000. 576 с.
4. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник/ за ред. В.В.Копейчикова. К.: Юрінком Інтер, 1998. 320 с.
5. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с. URL : <https://www.osce.org/uk/ukraine/283756?download=true>
6. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права : навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). К. : Атіка, 2007. 412 с.
7. Мурашин О.Г. Загальна теорія держави і права : підручник. К.: Університет «Україна», 2014. 561с.
8. Наливайко Л.Р., Вітвіцький С.С. та ін. Теорія держави і права в тестових завданнях: навчальний посібник / за заг. ред. д.ю.н., проф. Л.Р. Наливайко. Дніпропетровськ: Середняк Т.К., 2014.358 с.
9. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства: учебник для

юридических вузов и факультетов. М. : Издательская группа НОРМА–ИНФРА-М, 1999. 552 с.

10. Правова доктрина України: у 5 т. – Т. 1 : Загальнотеоретична та історична юриспруденція / В. Я. Тацій, О. Д. Святоцький, С. І. Максимов та ін.: за заг.ред. О. В. Петришина. Х. : Право, 2013. 976 с.

11. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посібник. 10-е вид., доп. Л. : Край, 2009. 224 с.

12. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 4-ге вид., допов. і перероб. К. : Алерта; ЦУЛ, 2014. 524 с.

13. Сухонос В.В. Теорія держави і права : навч. посібник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2014. 544 с.

14. Теорія держави і права : підручник / О.В.Петришин, С.П.Погребняк, В.С.Смородинський та ін. ; за ред. О.В.Петришина. Х.:Право, 2015. 368с.

15. Теорія держави і права: Академічний курс: підручник / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Онищенко. К. : Юрінком Інтер, 2006. 688 с.

16. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 2-е вид. перероб. і доп. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2015 . 468 с.

17. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

ДОПОМІЖНА

1. Абрамович Р. Принцип незворотності дії закону в часі у судовій практиці судів загальної юрисдикції. *Публічне право*. 2012. № 3 (7). С. 375-381.

2. Антошкіна В. Ретроспективний аналіз становлення та розвитку тлумачення правових норм крізь призму епох. *Право України*. 2017. № 3. С.126-136.

3. Бабаніна В. Огляд концепцій праворозуміння у контексті механізму створення та реалізації кримінального законодавства. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 4. С.19-27. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/8-2015/babanina.pdf>

4. Барандич С. Правозастосування в сучасному вимірі юридичної науки. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2014. № 4. С.1-7 URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/4-2015/barandych.pdf>

5. Басай О.В. Поняття юридичних фактів: теоретичний аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2014. №3 (6). С.8-16.

6. Валігура К. Механізм правового регулювання: методологічний аспект. *Visegrad journal on human rights*. 2016. № 2/1. С. 17-22.

7. Волкова І. Юридичні факти-стани: сутність та особливості. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 2/2. С.33-38.

8. Галуцько В. В. Професійно-правове тлумачення права. *Форум*

права. 2011. № 2. С. 151-154 URL: <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11gvvptp.pdf>

9. Гетьман Є. Кодекс як особливий вид закону. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 1(64). С. 42-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2011_1_5

10. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: загальна характеристика, особливості, види: монографія. Х.:«Право, 2012. 192 с.

11. Гончаров В. Від старої теорії тлумачення до нової: основні виклики та рішення. *Філософія права і загальна теорія права*. 2014. № 1-2. С. 53-69.

12. Гринь О. Д. До питання про ефективність правозастосовних актів. *Митна справа*. 2015. № 2(2.2). С. 64-71. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/MS_2015_2\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/MS_2015_2(2)).

13. Грігорова Г. Л. Концепція ювенальної відповідальності: теоретичне осмислення. *Право і суспільство*. 2014. № 4. С. 3-8.

14. Гуйван П. Право на справедливе судочинство відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. *Право України*. 2017. № 11. С.172-180.

15. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти : монографія. К. : Знання, 2005. 376 с.

16. Дія права: інтегративний аспект: моногр. / кол. авторів ; відп. ред. Н. М. Оніщенко. К. : Юридична думка, 2010. 360 с.

17. Євграфова Є. Доктринальне тлумачення норм права (законів): природа і здійснення. *Вісник Академії правових наук України*. 2010. № 2. (61). С. 40-51.

18. Каленіченко Л. І. Поняття та види принципів юридичної відповідальності. *Право і безпека*. 2017. № 1. С. 24-31.

19. Калюжний Р. А. Правові стимули в механізмі правового стимулювання : монографія. К. : «МП Леся», 2013. 204 с.

20. Капустинський В. А., Волкова І. В. Теоретичні основи судового правозастосування. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2016. № 5. С. 84-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chcks_2016_5_7.

21. Колпаков В. К. Фактичні ознаки та юридичний склад адміністративного проступку: поняття та розмежування. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2016. № 3. С. 160-170. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2016_3_26

22. Косович В. М. Удосконалення нормативно-правових актів України: техніко-технологічні аспекти: моногр. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. 568 с.

23. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 264 с.

24. Кравець М. О. Поняття, сутність та місце юридичної кваліфікації у процесі правозастосування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 3. С. 110-116.

25. Кузнєцова Н. Забезпечення якісної практичної підготовки

студентів-юристів як невід'ємна складова реформування юридичної освіти. *Право України*. 2017. № 10. С.66-72.

26. Куракін О. М. Структура механізму правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 35(2.1). С. 41-44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35(2))

27. Куракін О. М. Умови ефективності механізму правового регулювання. *Право і суспільство*. 2015. № 6.2. С. 24-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6.

28. Левицька Н. Юридичні конструкції та система права: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 9. С.169-173.

29. Легін Л. М. Нормативно-правовий акт: поняття та система ознак. *Право і суспільство*. 2016. № 2. С. 21-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_2_6.

30. Майданик Р. Ліберальне вчення про тлумачення норм права України (крізь призму «добудови» права). *Право України*. 2016. №7. С.69-78.

31. Малента В. С. Історичні аспекти становлення тлумачення норм права. *Вісник Академії адвокатури України*. 2010. № 1. С. 18-21.

32. Малишев Б. В., Москалюк О. В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посібник. К. : РЕФЕРАТ, 2010. 260 с.

33. Настасяк І. Ю. Тлумачення правових норм: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2010. 335 с.

34. Оксамытний В. В. Правомерное поведение личности: монография. К.: Наукова думка, 1985. 175 с.

35. Осауленко О. І. Місце правозастосовних актів у системі правових актів. *Держава і право: зб. наук. праць*. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2010. Вип. 49. С. 16-21.

36. Павлик Л. В. Перспективи виділення категорії кримінального проступку за злочинні посягання у сфері економіки. *Форум права*. 2012. № 2. С. 524-531. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-2/12plvuce.pdf>

37. Палешник С. І. Судове тлумачення норм права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2014. Вип. 28(1). С. 34-37. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_28\(1\)__10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_28(1)__10)

38. Палешник С. І. Доктринальне тлумачення в судовій практиці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2014. Вип. 29(1). С. 40-44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29\(1\)__11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29(1)__11)

39. Полонка І. А. Неправомірне поведінка як категорія теорії права: доктринальний аналіз поняття та системних ознак. *Держава і право*. 2018. Вип. 80. С. 3-16.

40. Полонка І. Теоретико-оціночні пропозиції щодо класифікації правомірної поведінки (онтологія диференціації). *Право України*. 2016. №6. С.99-106.

41. Полянський Т. Т. Феномен зловживання правом (загальнотеоретичне дослідження). Л. : Галицький друкар, 2012. 455 с.
42. Прийма С. В. Способи тлумачення норм права: загальнотеоретична характеристика. *Юрист України*. 2011. №3 (16). С. 10-16.
43. Пушняк О. В. Набуття чинності нормативно-правовими актами в Україні. *Форум права*. 2010. № 4. С. 748- 754. URL: <http://www.nbuuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10rovavu.pdf>
44. Рабінович П., Луців О. Верховенство права як омріяний результат здійснення прав людини (підходи до інтерпретації, критерії оцінювання). *Право України*. 2017. № 3. С.100-111.
45. Свириденко, Г. В. Генезис уявлень про правомірну поведінку (просторово-темпоральні виміри). *Публічне право*. 2016. № 1. С. 335-344.
46. Севастьянова Н.І. Звернення до Європейського суду з прав людини як реалізація права на правосуддя : монографія. О. : Фенікс, 2012. 216 с.
47. Сердюк І. А. Нормативно-правовий акт у співвідношенні з актом застосування та актом тлумачення норм права. *Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2010. № 3. С. 12-15.
48. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 422 с.
49. Слинько Д.В. Поняття й ознаки процесуальних галузей права України. «*Jurnalul juridic national: teorie si practica*» О.О.О. : «National law journal: teory and practice» L.L.C. Nr. 3 (25). Republica Moldova, 2017. С. 18-22
50. Слинько Д.В. Юридичний процес: історія, теорія, практика: монографія. Харків: Вид-во «НТМТ», 2017. 415 с.
51. Стецик Н. В. Норма права та нормативно-правовий припис: загальнотеоретичні аспекти. *Публічне право*. 2016. № 4 (24). С. 212-219.
52. Теория юридического процесса / кол. авт. ; под ред. В. М. Горшенева. Х. : Вища школа, 1985. 192 с.
53. Теплюк М. До проблеми якості закону як джерела права. *Право України*. 2017. № 6. С.17-26.
54. Тімуш І. Правова реальність і правосвідомість: інтегральне розуміння змісту та взаємозв'язку. *Право України*. 2010. № 7. С. 94-100.
55. Ткаля О. В. Теоретичне обґрунтування імунітету як особливої правової категорії. *Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць*. О. : Юрид. л-ра, 2008. Вип. 43. С. 234-243.
56. Уласевич А. С. Автентичне тлумачення. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2011. № 1. С. 128-131.
57. Устименко О. С. Загальнотеоретична характеристика основних наукових концепцій походження держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки*. 2017. Вип. 2. Т. 1. С. 25-28.
58. Харитоновна О. І. Деякі проблеми загальної теорії правовідносин. *Актуальні проблеми держави і права*. О. : Юрид. л-ра, 2003. Вип.21. С.75-83.

59. Чепульченко Т. О. Соціальна відповідальність: поняття та сутність. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. К. : ІВЦ «Політехніка», 2010. №1(5). URL: http://archive.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/VKPI_soc/2010_1/Chepylchenko.pdf
60. Чувакова А. М. Юридические факты, фактические составы и их дефекты : монографія. А. М. Чувакова ; под ред. Ю. Н. Оборотова. О. : Фенікс, 2009. 109 с.
61. Шульга А. М. Загальнотеоретичні аспекти правомірної поведінки особи : монографія. Х. : Майдан, 2013. 412 с.
62. Шульга А. М. Об'єктивно протиправне діяння, об'єктивно правомірна поведінка. *Форум права*. 2012. № 3. С. 846-849. URL: <http://archive.nbuiv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12samopp.pdf>
63. Шутак І. Д., Онищук І. І., Легін Л. М. Юридична техніка в схемах і таблицях: курс лекцій. Івано-Франківськ: Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки. Дрогобич: Коло, 2016. 234 с.
64. Шутак І., Легін Л. Техніка опублікування нормативно-правових актів. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 2. С. 136-143. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/6-2015/shutak.pdf>
65. Ясіновська А. Загальнотеоретична характеристика кодексів. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2012. Вип. 56. С. 59-64.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріали комплексу методичного забезпечення навчальної дисципліни (лекції; плани семінарських занять та методичні рекомендації до них; завдання для самостійної роботи; індивідуальні завдання).

Навчально-методичні розробки, рекомендації, посібники,

матеріали, підготовлені науково-педагогічним складом кафедри:

1. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права: підручник, практикум, тести: підручник. К. : Юрінком Інтер, 2015. 584 с.
2. Крестовская Н. М., Матвеева Л. Г. Теория государства и права: элементарный курс. Х.: Одиссей, 2010. 384 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

http://portal.rada.gov.ua	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
http://partnerstvo.com.ua/	Закони України
http://www.uapravo.net/	Законодавельство України
http://tarasei.narod.ru/uchtgp.html	Правова бібліотека: література по теорії государства и права
http://pravoznavec.com.ua	Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури
http://www.lib.ua-ru.net	Студенческая електронная бібліотека
http://forum.yurclub.ru/index.php?act=downloads	Юридическая бібліотека ЮрКлуба
http://www.urist.in.ua/	Украинский юридический форум
http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/knigi/	Книги и учебники по праву України
http://lib.rus.ec/g/sci_juris	Либрусек
http://www.allpravo.ru/	Все о праве

РЕЦЕНЗІЯ
на навчально-методичні матеріали навчальної дисципліни
«Актуальні проблеми дії та тлумачення права»
для підготовки фахівців освітнього ступеня «доктор філософії»
за спеціальністю 081 «Право»
Одеського державного університету внутрішніх справ

Дія права пов'язана з юридичною практикою та юридичною діяльністю. Від цієї категорії залежить кількість суддів та правозахисників, юридичних установ і юридичних навчальних закладів, юридичних фірм та правоохоронних структур. Водночас саме дія або «недієвість» права відображає наявність можливих заяв та звернень громадян у державні органи, до посадових осіб про порушення їхніх прав. З дією права пов'язане відчуття захищеності кожного, ступінь гарантованості прав і свобод. Звідси й виникає значення питань дії права та тлумачення права.

Правозастосовна та правотлумачна діяльність є важливими складовими механізму правового регулювання, функціональне призначення яких полягає у продовженні розпочатого правотворчістю процесу шляхом переведення закріплених у нормах права ідеальних моделей поведінки в реальну правову дійсність, де відбувається виконання певних завдань та досягнення конкретних цілей задля впорядкування різноманітних відносин в соціумі. Все це свідчить про ключову роль дії права у функціонуванні правової системи, а також про актуальність вивчення питань застосування права, особливо в умовах модернізації та демократизації українського суспільства.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає ознайомлення здобувачів наукового ступеня доктора філософії із проблемними питаннями ефективності дії права та практичними проблемами тлумачення як правового явища. Головна мета курсу формування юриста за освітньо-кваліфікаційним рівнем вищої освіти юриста, вироблення почуття інноваційного характеру і високих навиків професійної діяльності, які необхідні для формування високого рівня правосвідомості та ефективного вирішення правових справ.

Рецензовані навчально-методичні матеріали навчальної дисципліни «Актуальні проблеми дії та тлумачення права» відповідають змісту та завданням навчального курсу.

Пакет рецензованих навчально-методичних матеріалів відповідає усім необхідним вимогам і може використовуватися у навчальному процесі.

Завідувач кафедри адміністративного
та господарського права ОНУ ім. І.І. Мечникова
доктор юридичних наук, професор

О. І. Миколенко